

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

RUGARE

Onoratul cetitor e cu căldură rugat, să binevoiască a da spriginul seu acestei foi, stăruiind în cercul cunoscuților cărturari și cetitori din comună, ca să o aboneze.

Prețul e așa de mic, că și cel mai sărac cetitor, sau întovărășindu-se doi pentru una, o pot abona fără greutate. Prețul, însemnat în fruntea foi, se trimite la „Administrația Bunul Econom“ în Orăștie.

Admin. „Bunul Econom“.

DELA REUNIUNE

CONVOCARE

Duminecă în 16/28 Ian. (mâine), se ține aici în Orăștie **întâia prelegere economică poporală**, din șirul plănuit de „Reuniunea economică în Orăștie“.

Pe lângă invitarea ce s'a făcut încă în numărul trecut al acestei foi, invităm prin aceasta de nou pe membrii Reuniunii, și pe toți câți se interesează de lucrările urmărite de Reuniune, din loc, ca și din jur, la această prelegere, care va fi deschisă de Președintele Reuniunii noastre economice, Dr. Ioan Mișu, și în care vor ținea prelegeri populare membrii comitetului Ioan Mihailu, despre cultivarea plantelor de nutreț, îndeosebi despre cultivarea trifoiului, și C. Baicu despre lucrările ce sunt de făcut încă de pe acum și în primăvară în grădina la pomi.

Prelegerea are loc în școala gr.-or. română, la ciasurile 3 după prânz.

Comitetul Reuniunii.

ȘEDINȚA COMITETULUI

Sâmbătă în 20 Ian. n. comitetul »Reuniunii economice în Orăștie« și-a ținut ședința lunară pe Ianuarie, din ale cărei unele hotărâri e în interesul cetitorilor, mai ales membrilor Reuniunii, să le cunoască.

Au fost de față: Președintele Dr. Ioan Mișu, membrii: Nicolau Vlad, Ioan Mihailu, Daniil David, Nicolau Mihailă, Iosif Indrieș, secretarul Ioan Moța, economul Const. Baicu și cassarul Valer Orbonaș.

Fundațiunea „Ardeleana“.

Președintele a presintat scrisoarea institutului de credit „Ardeleana“ din loc, prin care pune la dispoziția Reuniunii economice

582 coroane și 72 fl. drept interese după fundațiunea de 10.000 coroane, pe care a făcut-o institutul »Ardeleana« în anul 1896, din privilegiul aniversării de 10 ani dela întemeierea sa, drept sprigin unei Reuniuni economice românești ce ar dori să vadă înființată la Orăștie, dorință pe care banca are bucuria a o vedea întrupată în »Reuniunea economică« aceasta.

Face cunoscut Reuniunii că din suma de 10.000 coroane a fundațiunii, institutul a pus până acum în fond numai 5000 coroane, rămânând ca în viitor să se adaugă la acestea an de an câte 1000 coroane, până fundațiunea va fi deplină.

Institutul scrie Reuniunii privitor la această fundațiune că:

1. Proprietatea și administrarea capitalului, rămâne rezervată institutului;
2. Interesele după capital se predau an de an Reuniunii economice, pentru a le folosi spre scopuri culturale-economice;
3. Reuniunea e datoare însă să arete an de an cum s'a folosit suma primită.

Comitetul Reuniunii economice a luat cu vie plăcere la cunoștința această notificare a institutului „Ardeleana“, și a hotărât a-i scrie mulțumită la protocol și a-i aduce această mulțumită și deosebit la cunoștința, prin o scrisoare adresată institutului.

Din suma primită astfel dela »Ardeleana«, comitetul a hotărât a folosi deocamdată 400 de coroane, și anume pentru următoarele scopuri:

Spriginirea pomăritului.

In scopul spriginirii pomăritului, Reuniunea își va procura altoi de meri și pădureți pentru prețul de vre-o 100 coroane, pe cari îi va împărți gratuit între membri țerani ai Reuniunii.

Spre acest scop s'a făcut deja rugare la ministeriul de agricultură, cerându-i a da el Reuniunii din pepinierele (sadnițele) statului, altoi și pădureții, cu prețuri scăzute. Întrucât răspunsul ministrului ar fi nefavoritor (nenorocos), procurarea se va face dela alte firme cunoscute bune.

Premii pentru pomărit.

Tot în scopul promovării pomăritului, comitetul a statotit **2 premii de câte 10 coroane în aur**, pentru acei țerani din ținutul Orăștiei, membri ai Reuniunii, cari în primăvara viitoare vor sădi de nou câte cel puțin 50 de altoi în grădinile lor.

Ear' un premiu de 10 coroane în aur, pentru acea școală de pomi, școlară ori comunală, din comunele din ținut,

în care se va lucra din nou mai cu spor în primăvara viitoare.

Premiile vor fi împărțite în cea mai apropiată adunare generală a Reuniunii. Cei-ce doresc a fi luați în socoteală la premiere, vor binevoi a se înștiința la secretarul Reuniunii, ca trimișii comitetului să știe unde să iasă la timpul seu la fața locului, spre a vedea.

Școală de pomi.

Comitetul a hotărât totodată a-și forma și o școală de pomi a sa, în care în primăvara asta va sădi vre-o 1000 de pădureți, pe cari îi va altoi și apoi la timpul seu, îi va împărți între membrii sei.

Semințe agronomice.

Pentru a îndemna poporațiunea din jur la cultivarea plantelor de nutreț, îndeosebi a trifoiului, buțernei și napilor, comitetul a hotărât să procure semințe alese, garantate (chezeșuite) de bune, și a le împărți cu preț scăzut între membrii Reuniunii.

Notă. Abonații foi Reuniunii, ai „Bunului Econom“, și încât nu sunt membri ai Reuniunii economice, să fac și ei părtași la favorurile pe cari Reuniunea le dă membrilor sei.

In ședința viitoare comitetul va chibzui asupra ușurării ce va putea face membrilor sei la cumpărarea de mașini agronomice.

Membri la Reuniune.

S'au înscris încă:

Din **Romos**, ca membri ordinari:

Vasile Ștefănesc,	cu	2 cor.
Ioan Văidean, preot	»	2 »
Nicolae Văidean econ.	»	2 »
Aurel P. Ordean econ.	»	2 »

Din **Căstău** următorii:

Nicolau Andreiu	cu	2 cor.
Vasile Șintion	»	2 »
George Daniil	»	2 »
Nicolae Danilesc	»	2 »
George Teotescu	»	2 »
Ioan Daniil	»	2 »
Filimon Udrea	»	2 »
Petru Danilescu	»	2 »

Din **Hunedoara** următorii:

George Oprea preot	cu	2 cor.
Nicolae Stoichița	»	2 »
Constantin Dima	»	2 »
Alex. Dima, a Evuți	»	2 »
Petru Moisin, iunior	»	2 »
Nicolau Macrea, comt.	»	2 »
Nicolae Rimbaș sen.	»	2 »
Nicolae Rimbaș, iun.	»	2 »
Alexandru Dima jun.	»	2 »
Simion Chirca	»	2 »
Nicolae Vinolea	»	2 »

Până aci: 94 membri, cu 784 coroane.

REUNIUNI ECONOMICE

Lămuriri la conducerea Reuniunilor economice.

II.

Intre așezămintele, a căror întemeiere e datorită Reuniunii noastre, *tovărășiile agricole* ocupă negreșit un loc de frunte. Numirea însași arată, că vorba e de a se sprigini economii împrumutate și a sevriși împreună, cu puteri unite, ceea-ce nu poate unul fiecare.

Sprinteni și isteți cum sunt din firea lor, țeranii noștri au apucat a se încredința ei de ei, că munca scumpă și anevoioasă a brațelor, ar trebui înlocuită macar încâtva prin a mașinilor atât de spornice. Alătura cu săpătoarele de cucuruz și mașinile de treerat, răspândite la noi mai pretutindenea, hotărît că bucuros ar folosi d. e. triorul, oblul (ghilăul) de fênațe, teascul de fer și îndeosebi mașina de sêménat spicoase, numai cât abia unde și unde se află cine se aibă destulă pricepere și totodată câteva sute floreni, spre a le cumpăra.

Ca să nu mai vorbesc de orașenii, cari fac speculă adese grasă cu mașinile mari de treerat, în mai multe din satele noastre găsim un fel de *tovărășii*, înciripate eac'așa cu vorba și urmărind și ele nu atât propășirea soților în ale economiei sau doară binele obștei, ci mai ales sau și numai câștigul bănesc.

Asemenea *tovărășii* de câte-ori nu se sfîrșesc în pripă și cu ceartă sau și cu proces; căci, în lipsa unui contract în scris, volnici se cred soții a porunci și a se desărcina care unde-apucă. Ele au totuși drept urmare priincioasă, că dau mulțimii ocazie de a cunoaște însași aplicarea practică și deci foloasele cutărei mașini spornice și adese bănoase.

Mult mai folositoare și trainice sunt *tovărășiile agricole* încheiate și cârmuite în regulă și îndeosebi cari se razimă pe statute, firește întărite. Înființarea presupune, că cel mai puțin 10 economi din aceeași comună sunt gata a contribui 10 fl. și 1 fl. taxă de înscriere, așadar' câte 11 fl. fiecare. Dacă se însoțesc economi mai mulți, 20—30 inși, cu atât mai bine. Plățile urmează a se face deodată sau în două rinduri, d. e. la Sf. Ilie după seceriș și Sf. Dumitru după cules, sau alte-dăți. Contribuiri îndoite sau întreit mai mari se vor statorî numai unde s'ar fi plănuind cum-

părarea unei mașini scumpe, d. e. a treerătoarei cu vapor. Incolo ajunge plata de câte 11 fl. chiar și având a cumpăra mașini în preț de 3—400 fl. Plățile alor 10—20 membri adevărat că nu ajung, mai ales și pentru-că întărirea statutelor cere spese aevea însemnate. Restul se acopere pe rînd, din venitul mașinilor, cari adecă nu se dau în folosire nimenui decât în schimbul unor taxe. Ca fiind singurul isvor de venit, aceste taxe sunt neapărate. În lipsa lor, *tovărășia* s'ar istovi, fiindcă n'ar avea cu ce să întimpine macar restul amintit, necum se poată cumpăra mai târziu alte mașini trebuitoare sau doară să înlocuească pe cele vechi. Taxele pun deci *tovărășia* în stare de a propăși treptat și, să nu uităm, ele cad în sarcina cărora folosesc mașinile. Pe seama nemembrilor se statorîesc taxe firește urcate, pe alocurea duple. Mărimea taxelor atîrnă dela împregiurările economice locale fel și fel.

Indatinate sunt mai ales taxele ce urmează: după trior 5—10 cr. de hectolitru, ear' pe zi și anume după sêménătoarea de spicoase 1—2 fl. 50 cr., după grapa de fênațe sau grebla de cal 50 cr. până la 1 fl. și după teascul de fer 2—5 cr. de 1 dl, adecă 10 l.

În deosebire de cari se ticluesc pe ascuns și cu gândul de a câștiga din greu, *tovărășiile agricole* cu statute îngăduie intrare, dar' și repășire liberă. Cârma e încredințată direcțiunii și comitetului de supraveghiere, așadar' unor membri aleși, cum se știe, pe sprinceană, și având îndatoriri, cari trebuiesc îndeplinite fără greș și întocmai la soroc.

Fiindcă statutele și așa invederează cum sunt întocmite *tovărășiile* noastre, rămâne să arăt, firește în scurt, purcederea când cu înființarea lor.

În treacăt fie observat, că bucuros punem la îndemână statutele *tovărășiilor*, în limba noastră și traducere maghiară, ori-și-cui le-ar fi cerënd.

Când cu «Intrunirile agricole», am dat lămuriri din fir în păr asupra *tovărășiilor* și am cercat apoi să înduplecăm pe unii și pe alții la subscrierea fără zăbavă a statutelor tipărite. Cu membri astfel câștigați urmează a se ținea, de fața mulțimii, adunarea generală de constituire, în care se alege direcțiunea și comitetul de supraveghiere și apoi se iau hotărîri privitoare la sorocul de plată și felul mașinilor de cumpărat. În direcțiune se aleg, cu presi-

dent și vice-president cu tot, numai 5 inși, legalizarea subscrierii fiecăruiia trebuind plătită dechilin. Din comitetul de supraveghiere pot face parte 3 sau 5 membri.

În scopul legalizării și apoi întăririi statutelor prin tribunal, lucru de sine înțeles a trebuit să întrevinem noi, cârmacii Reuniunii. La petiție se alătură protocolul adunării constituante, coala subscrierilor legalizate și statutele, în limba română și traducere maghiară, text poporal; statutele au să fie subscrise de toți membrii *tovărășiei*. Atât petiția cât și documentele trebuiesc timbrate în regulă. Spesele se urcă, durere, la peste 40 fl. Norocul că *tovărășiile* noastre, aproape toate, au primit dela comisia economică a comitatului ajutoare de câte 40—70 fl. De altcum mașinile răsplătesc cu prisos spesele, deja în anul dintâi.

Mașinile se pot cumpăra și până a nu fi sosit întărirea statutelor. *Tovărășia* ar trebui să cumpere numai și numai mașini aieva foarte bune și trainice, fie și scumpe. A cumpăra pe sama *tovărășiei* mașini proaste sau hodorogite chiar, sub cuvânt de ieftinătate, este a te face de rîs și de pagubă oare-cum înadins. Vrednică de recomandat este mai ales neîntrecuta firmă engleză *Clayton & Schuttleworth* cu marfa ei cea scumpă, dar' și bună ca doar' nicăiri. Doritorii se pot adresa cu încredere la reprezentantul de aici *C. F. Fickeli*, ferărie și deposit de mașini agricole. Așa am urmat întotdeauna cu *tovărășiile* noastre și jalbă în ale mașinilor n'am auzit.

DEM. COMȘA.

AGRICULTURĂ

Calendar.

— Nici în agrii (arături), nici în livezi (fênațe) nu se poate face acum aproape nimic. Dintre puținele lucrări spre acest sfîrșit însemnăm: căratul gunoiului și gunoarea trifoiștelor și săménăturilor mai slabe. Cumpărați sămînțele ce vă lipsesc. Întoarce-ți grăunțele puse la păstrare, ca să nu se incingă.

Plantele de nutreț.

Din moși-strămoși suntem obișnuiți a ara și săména, în arături însă cultivăm de regulă grâu și cucuruz, ear' în măsură mai mică și sêcară. Dintre plantele, cari le folosim la nutrirea (hrânirea) animalelor noastre de

casă, sămănam foarte puține și nici acelea în măsura recerută. Așa, nu ne îngrijim să avem îndeajuns orz, ovės, alac ș. a. Și mai puțin încă am purtat grije de cultivarea altor plante neapărat folositoare în economia vitelor. Părerea de căpetenie în această privință este, că vitele se se nutrească în timpul verii la pășune, ear' peste earnă din fēnul și otava livezilor, apoi cu paie și coceni de cucuruz (tulei).

Acest mod de purtare a economiei însă e pe sfirșite, și precum odinioară, în timpuri foarte îndepărtate, nu se ara de loc, ear' mai târziu numai foarte puțin pentru cultura grăului, tot așa vom trebui să facem, și nu alții, ci chiar noi, rîndul de oameni, cari trăim azi. Noi vom avea să dăm plugului mai mult de lucru ca pân' acum, arând fēnațe și cu timp și pășuni, pentru a sămăna în ele trifoiu, lucernă și alte ierburi, cari ne vor da 3 și mai multe cosituri în loc de 1—2 pe an.

Vor fi unii din frații plugari, cari vor zimbi cetind această părere, noi nu le luăm în nume de rău. Știm că lucrurile noue, și îndeosebi cele bune, de obicei se primesc cu neîncredere și se iau în rîs. Dacă însă și aceștia se vor gândi mai bine și vor lua în băgare de seamă timpurile grele și viața năsilnică, ce ne apasă, credem că vor ajunge nu peste mult și ei a ne da dreptate.

Nici grăul, și cu atât mai puțin cucuruzul n'au preț. Deasemenea rîmătorii, îngărășiți cu bucate greu muncite, în acest an au un preț de batjocură, cu toate-că în câțiva ani după-olaltă au perit de coleră un număr nesemuit în toate părțile țerii.

Singur vitele se plătesc; cele de soiu și ținute cu nutreț bun, se plătesc și se vor plăti cum se cade. De aici urmează neapărat, că trebuie să vedem de nutreț mult și bun pentru animalele noastre de casă. Cum însă ne-am înmulțit și oameni și animale, cu fēnațele așa numite naturale nu vom mai putea-o duce, ci siliți vom fi să împlântăm plugul și să desfundăm locurile întelenite de veci.

Vom începe deci a ara fēnațe și pășuni, vom sămăna în ele trifoiu, lucernă și alte ierburi de nutreț, și prin cultură vom sili pământul să ne dea îndoit și întreit mai mult. Nime nu se îndoeste de dărnicia pământului. Comorile

din sinul seu însă trebuie să le știm scoate, și cu ajutorul lui D-zeu vom învêța din zi în zi tot mai bine ale scoate la lumină spre folosul nostru bineînțeleș.

R. S.

DĂRI ȘI ARUNCURI

Darea.

(Urmare).

Până când dările nu sunt reparatise (aruncate) pe anul curgător, omul plătește tot după măsura dării plătite în anul trecut.

Am zis că dările se plătesc de regulă în patru rate. *Abatere* dela aceasta fac: darea de câștig clasa I. și IV., darea de pușcă și darea de cătănie. Pentru-că:

Darea de câștig clasa I. se plătește numai în 2 rate și anume: cu scadența la 1 April și la 1 Octomvrie a fiecărui an. Atunci e terminul, și cel mult dacă se așteaptă până la 15 Maiu și 15 Noemvrie.

Darea de câștig clasa IV. pe care o plătesc funcționarii (slujbașii) de stat, comunali și privați, trebuie solvită în 12 rate egale.

Darea de pușcă se plătește întregă deodată, după provocare.

Darea de cătănie (corect: taxa de scutire dela miliție), se îplinește la 1 Octomvrie și cel mult trebuie plătită până la 15 Noemvrie toată de-odată.

După darea de câștig clasa I. și IV. nu se socotesc și nu se dau camete de întârziere, respective de anticipație.

După toate celelalte dări de stat se socotește 5% (cinci la sută) cametă de întârziere și când se plătește înainte de termin, statul rebonifică respective creditează cu 5% cametă de anticipație (adecă îi socotește el în bun cetățeanului cinci la sută pe vremea cu cât a plătit mai nainte.)

Vremea de plată a dărilor.

Am spus până aci, în foaia noastră vremea când trebuie să se plătească dările de regulă. Se poate întâmpla însă ca plătitorul de dare să dea peste vr'o nenorocire ori din pricini vrednice de credință să nu-și poată plăti la vreme darea. Atunci e în drept să ceară îngăduință, deoarece legea zice că de câte-ori plătitorul de dare *dovedește* neputința sa de plată — trebuie să i-se facă îngăduiri ușurătoare. Pentru-ca să capete îngăduirea (prolungirea terminu-

lui de plată) trebuie să înainteze o rugare timbrată (timbru de 1 coroană):

1. la primăria comunală când cere îngăduire (nou termin) până la 4 săptămâni.

2. La direcțiunea financiară, când cere prolongire de plată, vreme mai îndelungată ca 4 săptămâni.

Îngăduirea nu poate fi mai lungă de o jumătate de an.

Intemplantu-se că oficiul la care am înaintat rugarea nu a aflat rugarea ca îndreptățită și nu ne-a dat îngăduire de plată — drept avem să recurăm la comisiunea administrativă a comitatului (megyei közigazgatási bizottság).

În ori-ce cas însă, ori am căpetat îngăduire ori nu — pe lângă suma dării trebuie să plătim și *camete de întârziere*, și anume 5% (după 100 cor 5 cor.)

Zălogirea după dare.

Când nici după 8 zile dela terminul de plată (cel regulat sau cel nou, pus prin îngăduire) nu am plătit darea cerută, trebuie să ne supunem la zălogirea ce o fac executorii. Executorii pot zălogi: bani gata, hârtii de valoare, venitele și pretensiunile ce le avem, tot felul de avere mișcătoare și nemișcătoare.

Ori-ce ar zălogi însă, am făptui foarte rău dacă ne-am împotrivi și am împedeca zălogirea, căci împotrivirea asta se *pedepsește cu închisoare până la trei ani*. Cu toate acestea însă de multe-ori se întemplă, că plătitorul de dare, amărit în suflet, se ia la ceartă și doar' și la bătaie cu executorii. Prin acestea apoi ajunge prin cele temniți, mâncându-și pe-acolo avutul, și rușine și jale sălăsluindu-și în familie!

D'aceea cei-ce se simt neîndreptății cu aruncul ori cu scoaterea dărilor, în loc să cerce să-și rînduească lucrurile cu executorii, să înainteze *recurs* la vremea cerută și la locul (oficiul) unde se cade.

(Va urma.)

V. C. O.

HIGIENĂ

Cum mistuim?

Cine voește să-și cunoască lucrarea organismului (mașinării trupului) seu, întâi trebuie să cunoască mistuirea. Locomotiva (mașina delatren) ca să umble, are lipsă de cărbuni, — omul ca să poată lucra, are lipsă de hrană, nutremēt.

Prin vieța însași și prin mișcare, corpul nostru mistue într'una din ma-

teriile cari îi alcătuesc organele (părțile), — și pentru-ca acelea se nu se gate, trebuie să tot reparăm aceste perderi, dându-i materii nouă. Corpul însă nu poate folosi aceste materii decât trecându-le prin anume schimbări, cari se numesc mistuire, și care se face prin organele de mistuire, zise și «canalul digestiv», pentru-că într-adevăr samēnă cu un canal.

Părțile acestui canal sunt: 1. gura, 2. faringele (înghițitoarea), 3. esoptagul, 4. stomacul, 5. mațele.

Vom vedea cum se face trecerea prin acestea prin toate.

Înainte de-a începe să «mâncăm», noi trebuie să *apucăm* mâncarea, să o prindem cu ceva. Această prindere a mâncărilor își are istoria ei interesantă, pe care, înainte de-a merge mai departe, cred de interes să o spun aci în fugă.

«Porumbul fript nu ne zboară în gură», ci trebuie să-l prindem cu ceva ca să-l ducem la gură. Câteva animale, cari trăesc în apă își cască numai gura în fuga înotului, și ce le vine în ea, înghit. La alte animale e așa făcut capul, cu fălci lungărețe și grumaz lung, că pot prinde mâncarea cu buzele (calul), cu limba (boul), ori cu dinții (câinii).

Omului i-a dat D-zeu spre ajutare mâinile. Cu degetele acestora el prinde mâncarea, ear' din palmă bea apă, până «civilisația» l'a învățat să-și pregătească instrumente anume, ca să nu-și mai mânjească degetele nici să-și mai ude palmele.

Cel dintâi instrument folosit de oameni la mâncare, a fost un bătuș subțire, ascuțit la vîrf, cu care împungea bucătura de mâncare și o prindea. Mai târziu i-au făcut bețișagului două vîrfuri, aceasta a fost — mama furcuței. Furcuța nu e tare-tare de mult în folosință. Sfântul Petru Damian scrie că

sora împăratului Argyle din Orient, care s'a măritat după un fiu al Dogelui de Venetia Petru Voscolo la 991, în loc să mănăce „ca alți oameni” (adecă, ca toată lumea la această vreme), cu degetele, folosește *furcuțe* și *lingurițe* aurite spre a duce mâncările la gură. Altcum spune că acest obicei, «e numai o urmare a luxului venețian cel fără margini în veacul al X-lea»... Așadar' abia de 900 de ani se poate vorbi de folosirea furcuței. În zecile de mii de mai înainte însă, furcuțe erau numai degetele omului.

Din Italia s'a lățit în veacurile următoare folosirea furcuței. Dar' încă și la 1610 (așadar' abia înainte cu 300 de ani), în țeri ca Anglia, furcuța era socotită drept o — unealtă de prisos...

Lingura? O, lingura abia prin veacul 14, înainte cu 600 de ani, începe să se ivească!

Fluidele (materile curgătoare) le putem duce la gură, de pildă *vărsând* o rază subțirică de-adreptul în ea, cum beau țeranii spanioli vărsând vinul din ploște de-adreptul în gură, slobozit dela oare-care înălțime; putem apoi *sorbî* din un vas oare-care cu aer împreună, mai ales voină a-i cerca gustul, sau putem *suge*, sau putem da fluidul dintr'una pe gât, înghițind o cătățime mai mare. Felul mai obicinuit însă este, că ducem fluidul la gură cu oare-care vas și-l golim încet, ridicând puțin capul.

Înainte însă de a începe să mestecăm mâncările sau să bem beăturile, facem o controlă (cercetare) asupra lor prin simțul gustului, judecând de sunt bune ori nu, trupului, și gustul ne spune îndată să le primim sau să le respingem.

Dacă gustul a hotărît să-le primim, începem *mestecarea*, despre care în articolul următor.

DR. STEFAN ERDELYI

FOIȚĂ

Doina

de

MARIA CIOBAN

(Urmare).

Veac după veac trecut-a de atunci, cum ai întoarce foile unei cărți și *Doina* cu cât era mai cunoscută cu atâta se făcea mai iubită și mai frumoasă, încât veste și poveste să duse în lume de ea, că e o fată minunată la făptură și fărmeacă la graiu, și nenumărat fu numărul muritorilor cari își bătură capul să o câștige de nevastă, dar' ea nu voia să știe de ei, aștepta mereu, să-i vie mirele ce i-l zisesse Dumnezeu. Și putea ușor aștepta, căci vremea cu cât trecea, cu atât o întinerea și o făcea mai mlădioasă și mai ușoară, și i-să părea că numai ca eri venise pe pământ, deși multe șiraguri de voinici, cari îi purtasera dorul, erau acum moșnegi.

Ei îi erau anii clipe, și cum era bine ori rău în lume, așa era și firea ei. Când poporul era cu voce bună și Doina era veselă și plină de foc, ear' când vedea jale și necaz, ea plângea alături cu cei-ce plângeau.

Soarele când răsăria o afla ținând coarnele plugului, pe care dacă pune ea degetele, mai ușor să despica brazdă după brazdă... Și nici nu era soarele de tot sus, când ea fugea în calea femeilor, cari veneau cu de mâncare la câmp, și se prindea cu ele surată.

Doina era la secerat, ea la adunat fân, ea în vale, ea în deal, și ori unde era, lucrul sporia, ear' codrii și pădurile răsuna de cântece, aci doioase cât să frângă inima de jale, aci vesele și pline de dragoste, de-ți ușurau inima.

Doina șoptea fetelor cine le iubește, și tot ea ducea vorbă feciorilor. Ea întâlnea inimile iubitoare, ea era la ospet, la botez și la praznic. Dumineca ea începea hora, și când se învêtea, chiar și bătrânilor le era

„Reuniunea română agricolă din comitatul Sibiului“.

Programul de lucru pro 1900

În scopul cunoașterii referințelor economice ale agricultorilor, în 1900 se vor ținea *întruniri agricole* în comunele Ilimbav, Brad, Vale, Deal, Turnișor și Cichindeal.

În cadrul acestora se numără și *prelegerile populare* ce se vor ținea în comuna Seliște la 28 Ian., 4, 11, 18, 25 Februarie, 4, 11 și 18 Martie, și anume în cele 4 dintâi va prelege presidentul Reuniunii dl *D. Comșa*, despre prăsirea pomilor, despre cultura pomilor, despre culesul și păstrarea poamelor și despre întrebuițarea poamelor; în a 5-a și a 6-a va prelege dl *R. Simu* din stupărit, ear' în cele trei din urmă membrul pe viață dl *Ioan de Preda*, avocat, va vorbi asupra culturii sparangelului și a ciupercilor, despre testamente și donațiuni în cas de moarte și în fine asupra contractelor de moștenire și de susținere. Aceste prelegeri se vor ținea în Duminecile amintite și în orele dela 4—6 d. a.

Expoziția de vite cornute împreună cu distribuire de premii în bani se va ținea în *Mercueea*.

Cursul de altoit pomi se va ținea în *Sebeșel*.

Cu câte un altoim (*măr pătul*) va fi dăruit fiecare membru al Reuniunii cu locuința în *Sebeșul-de-sus*.

În decursul primăverii se vor distribui între membri în mod gratuit *seminte de trifoiu, lucernă, napi de nutret, orz de Hanna, săcară de primăvară, cânepă italiană*, etc. În același timp comitetul mijlocește pentru ori-cine i-se va adresa, procurarea de seminte bune și mai ieftine.

În scopul răspândirii culturii *galitelor*, membrii vor primi în mod gratuit ouă, găini etc. de soiul *Plaimouth-Rocks*.

Mașina de sēmănat și alte unelte economice se vor pune spre folosire la dispoziția membrilor.

Ietre membrii din Fofeldea se va sorta o vițea de rassa »Pinzgau« și eventual un berbec și 2 oi de rassa Frislandeză.

În scopul întemeierii unui muzeu al industriei de casă, se va reînoui apelul lansat anul trecut.

La cas de an roditor, în toamna a. c. se va pune în lucrare cuptorul de uscat poame sistem »Cazenille«.

dragă și îi furnica, și nu odată îi pornea și pe ei în horă, și în sfîrșit toate se întemplau întocmai cum a zis Dumnezeu.

»Doamne, Doamne, mult bine ne-ai dat, când ne-ai dat Doina!« ziceau mulți dintre bătrâni, și mulți dintre dușmani voiau să o câștige pe sama lor, de unde nu, să o prăpădească de pe tața pământului.

Veacuri de-arēndul veniau bălauri după bălauri, ca să o înghiță, și smei după smei să o răpească, dar' nu era putere sub soare, care să se fi putut atinge de ea.

După veacuri-veacuri, eară s'a făcut bătălie, și acum Doina cum prinse de veste că feciorii stau șiruri să plece, îndată sosi în mijlocul lor, și atunci fețele se înseninară și feciorii a căror mame iubite și surori plângeau de grije și necaz, se prinseră cu Doina la horă și băteau pământul cu picioarele, ca grindina holdele, de gândeai că pleacă la nuntă nu la răsboiu cu moarte, și tot cu voce au tost și în bătălie, și cum să gâta lupta,

Direcțiunile »Tovărășiiilor agricole« și ale »Insoțitorilor de credit sătești sistem Raiffeisen« se vor recerca a face comitetului Reuniunii raport amănunțit despre activitatea lor în 1899, în același timp comitetul va insista pentru înființarea de asemenea așezăminte folositoare și potrivite trebuințelor agricultorilor.

Membrii împărtașiți anii trecuți cu săminte de tot soiul, cu pădureți, ouă etc. se vor recerca a face raport despre rezultatele obținute.

Membrii Reuniunii vor primi la cerere pădureți, meri, peri, gutui, cireși etc.

Institutul de credit și economii »Albina« va fi rugat să voteze un ajutor bănesc pentru Reuniune.

Adunarea generată pro 1899 se va ținea în comuna Sadu.

Reuniunea abonează pro 1900 următoarele foi: »Revista economică«, »Bunul Econom«, »Landwirtschaftliche Blätter« și »Erdélyi gazda«.

ȘTIRI ECONOMICE

În Cut s'a înființat la 18 Ian. n. o însoțire de credit sistem Raiffeisen.

În Croația-Slavonia restanțele de dare sunt de necrezut de mari. În anul trecut, din 8.297.000 fl. cât era să se scoată, abia s'a scos 1 milion, ear' peste 7 milioane au rămas restanță. Și chip de scoatere nu prea e, căci oamenii avere mișcătoare n'au, ear' să le licitezi pământurile nu se plătește, fiindcă n'au preț și nici statului nu i-ar fi de nici un folos licitarea lor.

Tot cam așa stau lucrurile și în țară la noi, mai ales în comitatele Torontal și Caraș-Severin.

Lipsa de *cărbuni* în Austria începe a fi foarte simțită, mai ales în urma grevei lucrătorilor din marile mine de cărbuni.

Banca Germaniei urmând exemplul Bancilor Angliei și Franciei, a redus scontul dela 7 la 6%, ear' dobânzile împrumuturilor pe depozite de efecte dela 8 la 7%. Măsura aceasta a contribuit mult la îmbunătățirea pietelor de bani.

asa trudiți cum erau, eară să stringeau în jurul Doinei și atunci codrii și câmpiile răsunau de cântece, de se dusesse vestea acestor soldați viteji și veseli.

Locul taberei era un șes mare încunjurat de dealuri acoperite cu pădure deasă de brad, ear' pe lângă șes alerga un păreu guraliv ca un copil răsfățat. De pe țărmurii acestui păreu se uita crăiasa țerii adeseori la vitejile soldaților și se întempla că ceasuri întregi sta adâncită pe gânduri, plină de grije pentru craiul și oștile lui.

Odată o apucă chiar sara tot pe acel loc, și numai după-ce încetase lupta să înduplecă să plece, dar' atunci auzi venind ca pe aripi de vânturi niște cântece atât de dulci, și atât de frumoase, încât rămase înmărmurită. Și cântecele veneau tot mai duioase și mai pline de durere, încât pătrunseră inima obidoasă a crăiesei, și ea începuse a plânge, și plângeauși crengile brazilor și

La Berlin, banii în târgul liber au început a se găsi cu înlesnire cu 5%, adevă mai jos de dobânda oficială a Băncii.

La Londra, tendința generală a târgului de bani e în diferite moduri influențată de știrile ce sosesc din Transvaal. Faptul îmbucurător însă este îmbunătățirea simțitoare ce s'a produs în târgul de bani, din cauza marilor sosiri de aur, astfel că Banca Angliei a redus la 20 Ian. n. scontul la 4 $\frac{1}{2}$ %.

Exploatarea petroleului român ia din ce în ce întindere mai mare. S'a format o tovărășie compusă dintr'o societate de petrol din Galiția. Banca Anglo-austriacă și o altă întreprindere industrială din Austria, pentru a lua în exploatare suprafețe mari de locuri cu izvoare de petrol din România, până la 1 Febr. 1900. De asemenea se ocupă cu întemeierea unei exploatațiuni de acest fel, un grup de capitaliști englezi.

În România guvernul lucrează la planuri de lege, după care dările și contribuțiile se fie schimbate înspre ușurarea poporului plugar.

— Direcția serviciului fluvial român a încheiat un contract cu soc. »Steaua Română« pentru a transporta cu vapoarele regiei în cursul anului viitor, 4000 *vagoane petrolu* la Regensburg (Austria de sus).

Transportul va începe în cursul luni Februarie.

Economia în casarme. În mai multe țeri, guvernele voind cu tot dinadinsul să răspândească cultivarea mai rațională (mai după știință) a pământului și a vitelor, a introdus școală practică economică în casarme. Se ține cu soldații în anume zile școală nu despre umblarea cu pușca, ci despre umblarea cu plugul, despre felurile mai cumiți de scoate avere din economie. Așa e în Italia, și încă în câteva țeri.

Acum în România se ridică voci pentru introducerea acestei școli economice în

frunzele copacilor, și florile din lunci și paserile din crânguri, și codrii și pădurile și chiar undele părului suspinau în murmurul lor, și când și când șopteau încet numele crăiesei.

»Așa, părțile dragă, tu știi vorbi?! zise crăiasa blând, o, atunci fii bun spune-mi ce cântece se aud acolo? Sunt acelea cântece omenești, sau e cântecul pădurilor?»

»Sunt cântece omenești, stăpână, acolo e Doina!»

»Cine e Doina? Și cântă ea mai frumos decât pădurea?»

»O, stăpână, Doina e o cântăreață măiastră venită din cer. Ea e glasul sufletului unui popor întreg. Dumnezeu a trimis-o pe pământ.»

»Dumnezeu a trimis-o? și n'ăși putea-o vedea și eu vre-odată?»

»Ba vei putea dacă vei fi bună cu poporul a cui fiică e Doina:»

casarme. Mai mulți agronomi de frunte s'au adresat guvernului cu cereri anume.

Apele Dunării cresc în chip îngrijitor, în urma timpului moale, chiar ploios, ce a început. Îndeosebi dela Schärding până la Pojun, apa erau în repede creștere zilele astea.

ȘTIRI DE TOT FELUL

Ce s'a scumpit la poștă. S'a scumpit mai ales corespondența simplă cu străinătatea și porto pentru scrisorile *recomandate*.

O *cartă de corespondență* cu 2 cr. (4 fil.) e bună și acum în Ungaria și Ardeal. Pentru Austria însă, pentru Germania, Sârbia și Montenegro, se dau de-aci încolo cărți postale de 2 $\frac{1}{2}$ cr., (5 fileri). Pentru pașalicul Novibazar, România și cealaltă străinătate, carta de corespondență e cu 10 fileri (5 cr.)

Scrisoarea închisă, francată nerecomandată, merge în țară, apoi în Austria, Germania Sârbia, Montenegro, cu 5 cr. (10 fil.); în România merge tot cu atât numai din comitatele marginase, de mai încolo cu 25 fileri! Tot așa în pașalicul Noribazar și în cealaltă străinătate.

Astea la scrisorile ușoare. La cele mai grele, cu câte 10 fil. mai mult.

Recomandata scrisorii este, pe lângă de taxa de mai sus pentru francare, încă câte 25 fileri.

Timpul e de două zile cât se poate de neplăcut. Plouă ca în toamnă, cât nu mai crezi că suntem în Ianuarie, spre îngrijirea și durerea economilor.

Sigilul lui Iancu. În grădina țeranului Jurca Rusan al Tocului din Blăjeni (I. Brad), s'a găsit sigilul eroului Avram Iancu. E de fer și pe el scris întreg numele „*Avram Ianku*“. A fost dat Asociațiunii din Sibiu ca obiect prețios pentru viitorul muzeu ce se va aranja în Casa națională.

Pentru numele lui *Avram Iancu* și din discuția ce s'a aprins în jurul lui, au fost

»Voiu fi«, răspuse crăiasa, »dar' spune-mi unde s'o aștept?»

»Aici lângă mine. Undele mele-ți vor aduce în tot minutul veste despre ea și po-vești minunate-ți vor spune, numai să asculti șoptele lor.»

»Voiu aștepta și voiu asculta, căci tare mi-e pornit sufletul să pot cunoaște pe Doina.»

»O chiamă »Doina«, ce nume frumos are! Și e din cer venită; abea aștept să o cunosc!« vorbia crăiasa singură. (Va urma.)

La judecătoria de pace:

Un țeran își viră capul pe ușa ședințelor uitându-se după avocatul său.

— Nu întri, boule, ce ții ușa deschisă îi zise judecătorul.

— Mă iertați, dle judecător, răspuse țeranul, n'am știut că aici e grajd de boi...

până acum două dueluri între Români și Unguri, unul la Cluj și unul la Blaj.

—
Dl *Ioan Marghata*, rigorosant în drepturi, a depus cu succes foarte bun al doilea ruguros la universitatea din Cluj.

—
In urma înmuierii timpului, s'a pornit ghița pe Murăș și pe alocurea sloii mari înecând curgerea, fac ca apele să se reverse peste câmpii vecini.

—
Poporațiunea Ungariei s'a sporit în anul trecut 1899, în număr destul de frumos. Cam 20 de mii pe lună sporul. Anul întreg socotit, reese, că s'a înmulțit în el populațiunea țerii mai mult ca în 1898 cu 29.000.

—
Dl *George Dima*, distinsul dirigent de coruri, va da în 2 Februarie n. întâiul concert, la Brașov, cu Reuniunea română de cântări pe care o conduce din toamnă.

—
Impotriva alcoholismului (a beuturii) se lățește tot mai tare mișcarea sănătoasă în Franca. Una după alta răsar ca din pământ societățile de temperanță (reținere, stămpărare) cari stîrlesc cât de bine patima-beuturii.

—
Reuniunile și tovărășiile în Belgia sporesc în chip fericitor pentru popor. Mișcarea de întemeiere a tot felul de tovărășii și Reuniuni economice, s'a pornit mai ales acum doi ani. Și în doi ani, dela 2 Reuniuni cari au făcut începutul, s'a ajuns să fie azi numai Reuniuni economice 53, și altele se înființează mereu, și pe urma lor crește floarea fericirii și bunăstării la popor.

—
In Turcia s'a pornit o mișcare pentru desrobirea femeii turce, din starea ei umilită de azi. Chiar un jude al tablei de apelație din Cairo a scris o carte cu temeiu tare, care cere și pentru femeia mohamedană, ce ea azi nu are: creștere, libertate a-și alege bărbatul, și oprirea poligamiei (a dreptului bărbatului de a ținea mai multe soții.) — Ar fi și timpul.

—
„Colonisarea“ este gândul care dă acum mai mult de lucru capetelor dela conducerea țerii. Vor să înceapă o colonizare de țerani unguri în părțile de Miază-Noapte ale țerii (printre Slovaci) și de Răsărit (în Ardeal). Sunt și între sfătuitoari desbinate păreri. Mulți, bine judecând, nu leagă nădejdi de aceste încercări.

—
In Viena a fost spânzurată zilele astea o femeie, Hunel Iulia, pentru ucidere de copii. A avut un copil, pe care l'a chinuit în tot chipul, cu foame, cu lovituri, cu apăsări și coperiri nădușitoare în pat, până bietul nenorocit a murit, ear' pe un al doilea încă înainte de a-l avea, l'a ucis și pe el în chip barbar.

—
A fost osândită morții prin ștreang. Femeia fără inimă a mers foarte cu sânge rece la locul pierzării. În noaptea de naintea morții, s'a mărturisit și s'a rugat de repetite-ori.

Vânătoare de porci sălbateci. Mai mulți vânători, mai ales grofi din Ungaria, au ținut din 8—17 Ianuarie n. vânătoare de porci sălbateci în comitatul Heves, și au pușcat 61 de porci, care de care mai grozavi!

—
= *Onoratele Redacțiuni, cari primesc foaia, sunt rugate a trimite schimbul.*

Răsboiul Burilor cu Englezii a adus pierderi uriașe bancherului Gustav Rotschild, unul dintre bogății Rotschild-i. In nădejdea învingerii grabnice și sigure a Englezilor, a făcut în jocul de speculațiune la burse, cumpărări urcate de valori engleze, la cari a perdut până acum singur el peste 20 de milioane franci! Astfel de pustiiri aduc gloanțele Burilor în pungile chiar a Europeanilor!

—
Căsătorii. Dl *Ioan Samoilescu*, teolog abs. ales preot, își sërbează cununia cu *Firuca Bura* din Șibișelul vechiu, la 16/28 Ianuarie a. c. la 1 oră d. am. în biserica gr.-or. de acolo.

—
Sergent major *Petru Vestern* își sërbează cununia cu *Ana Roșca* în 28 Ianuarie n. a. c., la 3 ore p. m., în biserica gr.-cat. din Orăștie.

Dorim noroc.

—
Cât dăm plată împăraților? Impărțind plățile capetelor încoronate pe numărul locuitorilor din țerile lor, eată ce reese:

Șahul Persiei e mai scump supușilor sei, căci în Persia se vine pe tot sufletul 77 cr. plată pentru Domnitor. Urmează îndată Sultanul turcesc, care are 45 cr. de suflet; regele Greciei 28 cr.; în Austro-Ungaria 26 cr. de suflet; în Belgia 25 cr., în Italia 23 cr.; în Svedia și Norvegia 20 cr., în Rusia 19 cr. în Germania 17 cr., în România 16 cr., în Holanda 15 cr., în Anglia 11 cr. Așa în țerile cu Impărați și Regi. In republici însă, sarcina asta e mică de tot. In Franca împărțind plata președintelui republicei pe numărul locuitorilor, abia se vine 1 cr. și jumătate de suflet, în Elveția abia a 5-a parte dintr'un crucer, (adecă pe 5 oameni un cr.), ear' în Statele-Unite americane, abia pe 15 oameni un crucer!

—
Cu ce se face frumoasă Regina Italiei. Regina Margareta a Italiei, deși înaintată în vîrstă, e încă tot foarte frumoasă. Pielea feței ei e așa de trandafirie, că o poate pis-mul pentru ea ori-ce fetișcană de 16 ani.

Un tinăr atașat dela ambasada franceză, și-a luat într'o zi îndrăsneala a face un compliment Reginei laudându-i tinereța feței, și Regina, fiind tare în voe bună, i-a răspuns zimbînd tinărului cam îndrăsnet:

— Nu că aș vrea să-ți fac și eu un compliment, dar' îți spun drept, că eu nu am să mulțumesc tinereța feței mele la altceva, decât la o alifie (mijloc de păstrare a frumseței) franceză. Ceea-ce afli d-ta vrednic de remarcat la mine, mi-a păstrat-o un butoiăș mititel de cognac francez foarte vechiu. Durere, e pe sfîrșite, pentru-că în toată seara scade câte un păhărel cât un degetar...

Diplomatul francez răspunde: Cuvintele Maiestății Tale mă miră. In patria mea toate femeile sunt de credința, că nimic nu strică

mai tare pielei feței ca dacă e frecată cu alcohol...

— Ah, răspunde isbucnind în ris regina, — d'apoi că zeu nici eu nu-mi stric bunul meu cognac vechiu, ungându-mi fața cu el, ci cel mult — gătul...

—
Fumatul strică sau nu strică? Partea cea mai mare a oamenilor, e roabă »plăcerii«, mai drept zis patimei, de a fuma. In multe țeri, mai ales în Anglia, încep și femeile a fuma tot mai multe. Pe la noi nu sunt atât de »înaintate« încă lucrurile, dar' și pe la noi sunt multe femei cel puțin de părerea, că unui bărbat îi scade din bărbăție dacă nu e fumător, e prea femeie... Și cu toate-că acest obicei tare lășit, interesează pe așa multă lume, încă tot nu-s oamenii în curat cu aceea, că oare fumatul strică el sau nu strică celui-ce se îndeletnicește cu el? Macar că întrebarea asta a dat naștere la o literatură întreagă, scrisă mai ales de contrarii fumaturului. Mulți învățați cetesc fumând și cu frunți încreșite, aceste cărți, apoi le pun jos și — umplu de nou pipa!

De curînd un medic cu bun renume, a ținut în Lipsca o conferență foarte bine cercetată, asupra aceleiași întrebări. Mulți pipători și nepipători îl ascultau, fiecare cu nădejdea că cei de obiceiul seu vor fi laudați de conferențiar. Au fost însă numai fumătorii. Doctorul dădea ca încredințare științifică a sa, că nu-i adevărat ce se cam spune, că fumatul ar avea urmări asupra creerului omenesc ca beuturile spirtuoase. Fumatul, zice el, nu strică, decât atunci când folosim în măsură mare țigări tari, ca »Virginia« și »Havana«. Șase-șapte țigări de altsoiu, poate fuma pe zi și un om cu nervi cât de slabi, fără primejdie.

Dintre telurile de pipare, medicul din vorbă spune, că cel mai cuminte e, tragerea din ciubuc (lulea, pipă). Popoare practice, ca Englezii și Holandezii, nici nu umblă de loc după țigări sau țigarete, ci fumează tutunul bine uscat din ciubuci cu coade scurte, ținute între dinți.

Cel mai primejdios fel de fumare, e cea din »țigarete« sucite cu hârtie, căci fumul acestora cei mai mulți îl trag pe gât în jos, și le pricinuește catar cronic.

Incolo fumatul înrîurește în chip liniștitor asupra nervilor.

—
Pentru jurați! Dela Anul-Nou s'au introdus judecătorii cu jurați și la noi. Sunt numiți jurați și cetățeni cari poate foarte puțină vreme au avut a se ocupa cu treburi judecătorești. Acum de-odată se trezesc și ei judecători, avînd drepturi dar' avînd și datorințe. De nu și-le vor cunoaște, ușor vor greși, și ei înșiși în năcaz vor veni.

Pentru aceștia cea mai bună lămuritoare e cartea dlui *T. V. Păcăteanu*: „**Judecătorii cu jurați**“ apărută de curînd la Sibiu, și care dă toate explicările mai de lipsă juraților, că ce e *chemarea* lor, ce e *dreptul* și ce e *datorința* lor. O carte foarte folositoare ori-cărui cetățean, dar' neapărat trebuincioasă unui jurat.

Costă 40 cr, și se află depuse exemplare și la redacția noastră. Doritorii le pot primi îndată.

Cărți nouă. „Pentru memoria lui Avram Iancu“ e titlul unei broșuri de 54 pagini apărute la Sibiu cuprinzând *Apelul* dat către ministrul de interne Desider Perzel prin dl *Dr. Amos Frâncu* în cauza fondului pentru Monumentul lui Iancu. Retipărire din »Tribuna«. Prețul 1 coroană. *Venitul curat e destinat pentru înfrumșetarea monumentului dela Cebea.* Se află și la redacția noastră 10 broșuri depuse spre vânzare.

— **Raportul anual al Societății de lectură „Petru Maior“** din Budapesta, pe anul 1898/99.

— „**Nuvele și Schițe**“ din scrierile lui I. Pop Reteganul. Doue broșuri, prima de 48 pagini, cuprinzând 3 novele, cu preț de 40 cr., a doua de 136 pagini, cuprinzând 4 nuvele, și costând 60 cr. A se cere dela autor în Sibiu (Quergasse 15.)

— „**Anuarul Băncilor Române**“. Anul I. 1900. Editura delegațiunii exmise de conferența directorilor de Bancă dela 26—26 Ian. 1888. Prețul 3 cor.

Pentru măestri români. Atragem luarea aminte a măestrilor pantofari români, asupra inseratului ce publicăm acum a doua-oară, pentru *Borca* în România, la Domeniul Co-roanei. E un loc în care unui măestru harnic îi va merge bine. Până se prindă putere, cel primit capătă timp de 6 luni, ori și mai mult, *cuartir gratuit și lemne de foc.* Doritorii a fi primiți trebuie să știe pregăti lucru bun, atât mai fin, cât și ciobote tari, țărănești.

PREȚUL BUCATELOR

Prețurile din Budapesta.

S'a vândut în Pesta la 17 Ian.:

Grâu, (hectol. de 78 k.) m. m. cu . . . 7 fl. 86 cr.
Săcară, maja metrică cu . . . 6 fl. 45 cr.
Ovės, maja metrică cu . . . 5 fl. 09 cr.
Cucuruz, maja metrică cu . . . 5 fl. 20 cr.

Piața în Orăștie.

Atât prețurile bucatelor cât și ale cărnii și celorlalți articli, în decursul săptămânei nu s'au schimbat, de cum au fost publicate.

Piața din Ilia.

— la 24 Ianuarie n. 1900. —

Grâu frumos, maja metrică cu . . . 7 fl.
adecă ferdela de 20 litre cu . . . 1 fl.
Ovės, ferdela cu . . . 40 cr.
Cucuruz, ferdela cu . . . 74 cr.
Fasolea, ferdela cu . . . 80 cr.
Carne de vită, 1 kilogram cu . . . 44 cr.
» » porc » » cu . . . 48 cr.

Piața din Dobra.

— la 11/23 Ianuarie 1900. —

Grâu frumos, maja metrică cu . . . 6 fl. 7 ct.
Săcară, ferdela . . . 80 cr.
Ovės, maja metrică cu . . . 4 fl. —
Cucuruz, maja metrică cu . . . 4 fl. 50 cr.
Fasolea, maja metrică cu . . . 5 fl. —
Carne de vită, 1 kilogram cu . . . 40 cr.
» » porc, » » cu . . . 50 cr.

Piața din Blaș.

— la 25 Ianuarie st. n. —

Grâu frumos, ferdela de . . . fl. 1—1.20
20 litre cu 40—48 cr.
Ovės, ferdela cu 64—70 cr.
Cucuruz, ferdela cu 90—1.10
Fasolea, ferdela cu 40 cr.
Carne de vită, 1 kilogram cu . . . 48 cr.
Carne de porc, 1 kilogram cu . . . 10 cr.

Piața din Sebeșul-săsesc.

— la 25 Ianuarie st. n. —

Grâu frumos, maja metrică cu 6 fl. 30 cr.
Săcară, maja metrică cu . . . 4 fl. 70 cr.
Orz, maja metrică cu . . . 4 fl. 50 cr.
Ovės, maja metrică cu . . . 4 fl. 25 cr.
Cucuruz, maja metrică cu . . . 4 fl. 70 cr.
Fasolea, maja metrică cu . . . 6 fl. 30 cr.
Carne de vită, 1 kilogram cu . . . 36 cr.
Carne de porc, 1 kilogram cu . . . 44 cr.

☛ *In numerii viitori dăm prețurile și mai amănunțite, din și mai multe locuri, — căci ne-am pus în legătură cu corespondenții aiurme din mai multe orașe!*

Red. „B. E.“

Produțiuni și petreceri.

Bal în Orăștie. Tinerimea Română din Orăștie invită la *Balul* ce-l va arangia Sâmbătă în 10 Februarie st. n. 1900 în sala Hotelului »Transilvania«. Venitul este destinat în favorul ambelor biserici rom. din loc. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 2 coroane, de familie 5 cor. O loge 8 coroane. Bilete de intrare se află în prăvălia dlui H. Graef și seara la cassă.

Comitetul arangiator: Romul Boca, Artemiu Corvin, Eltemie Costescu, George Cusuta, Cornel David, Anastasiu Demian, Dr. Romul Dobo, George Dubleșiu, Iuliu Florea, Iuliu Hociota, Ioan Margita, Traian U. Mihaiu, Aurel Murășan, Romul Nicoară, Sever Orbonaș, Valer Orbonaș, Virgil Vlad, Ioan I. Vulcu.

— In *Brad* se arangiază o *Produțiune teatrală împreună cu joc* Joi în 20 Ian. v. (1 Febr. n.) 1900 în sala otelului »Hungaria« din Brad. Venitul curat este destinat pentru sporirea fondului »*Masa studenților*« dela gimnasiul remân gr.-or. din Brad. Să vor juca 2 piese: 1. »*Plevuscă ceapcânul*«, comedie într'un act, prelucrată de R. D. Rosetti, prin persoanele: Ioan Mateiu, Dr. Ioan Radu, d-na Iolanta Dr. Radu, Emanuil Pop, Ioan Bârna și d-șoara Maria Cristea; 2. »*Nunta țărănească*«, tablou național într'un act de Vasile Alexandri, prin persoanele: Ioan Mateiu, Dr. Ioan Radu, Ioan Bârna, d-șoara Maria Cristea, George Jula, George Ometa, Emanuel Pop.

— *Corul vocal al bisericii rom. gr.-or. din Săcărâmb* invită la *Concertul* ce va arangia Sâmbătă la 3 Febr. st. n. 1900 în școala rom. gr.-or. din loc. Programul are 6 puncte corale și 1 dialog. Venitul curat este destinat fondului corului. După concert joc.

— In *Zlatna* se arangiază o *Produțiune declamatorică-teatrală*, Duminecă la 4 Februarie st. n. 1900. Venitul curat este destinat pentru înființarea *bibliotecii școlare*.

— »*Reuniunea sodalilor rom. din Sibiu*«, arangiază *Concert împreună cu teatru și joc*, în 27 Ianuarie n. 1900 în sala cea mare dela »*Gesellschaftshaus*«. Cântările se execută sub conducerea dlui Candid Popa, înv. O parte

a eventualului venit curat este destinată fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor rom. din Sibiu, lipsiți de mijloace. Se cântă un program de 6 puncte, apoi se joacă 3 piese: *Plăieșii dela Baia*; *Tovarășii nedespărțiți*, și »*O jalobă în atmosferă*«.

SPICUIRI PRIN FOI

»*Tribuna Poporului*« dela Arad, dând în numărul seu de Anul-Nou veste despre apariția foii noastre, scrie:

»*Bunul Econom*«, noul organ săptămânal al tinerei »*Reuniuni economice din Orăștie*« a apărut cu ziua de 25 Decembrie st. v.

»*Numărul 1. se prezintă nu se poate mai bine*, având un cuprins bogat, plăcut și de deosebit interes.

»Noul organ care apare în fiecare Sâmbătă la Orăștie, și care e cel dintâi de acest fel la noi Români, costă pe an 2 fl. Judecând după înfățișarea primului număr sperăm că noul ziar va face cele mai bune servicii poporului, nu numai în comitatul Hunedoarei, ci el va suplini cu bun succes un gol de mult simțit în toate părțile locuite de Români.

»Felicităm din inimă pe conducători »*Bunului Econom*«, căruia îi dorim viață lungă și încoronare de cele mai bune succese!«

Ear' »*Revista Economică*« din Sibiu, scrie în numărul său 1 din anul acesta:

»*Bunul Econom*«, revista »*Reuniunii economice în Orăștie*«, despre care tractăm și la alt loc al foii noastre, a apărut cu data zilei de Crăciun, 6 Ian. st. n. a. c.

Programul de acțiune este vast și bine marcat, îmbrățișează Agricultura cu toți ramii sei, din cari deja în Nr. de probă sunt articole bune, scrise în stil popular, din: Agrolgie, Zootehnie, Vinerit, Stupărit și Grădinarit, Rubrici deosebite sunt, în cari se tractează despre: Reuniuni economice, Insoțiri și Tovarășii, Dări și Aruncuri, Higienă, Meserii și altele.

Inceputul este bun și vrednic de toată lauda. Urmându-se tot astfel, »*Reuniunea Economică*« din Orăștie, prin organul seu, are să satisfacă unor trebuințe mari și mult simțite: de a lumina și a duce la bună stare masa poporului, dacă nu mai mult, a celui din comitatul Hunedoarei, pentru a cărui bine s'a înființat.

»*Revista Economică*« salută cu drag aparițiunea »*Bunului Econom*« și-i dorește cele mai deservite succese. La noi e atâta de făptuit, și cu deosebire pentru țeran, încât numai prin o luptă generală, urmată cu plan și hotărîre din toate părțile, se vor pute obține mai grabnic succesele dorite. Și în această impregiurare, care dintre foile noastre din patrie are mai mult drept a se bucura decât »*Rev. Econ*«, că și-a căpătat un valoros soț pe *teremul curat economic*, pe care până acum singură lupta.

»*Bunul Econom*« este pus sub îngrijirea unui comitet redacțional în frunte cu dl *Dr. Ioan Mihai*, având ca redactor responsabil pe dl *Ioan Moța*. Apare în fiecare Sâmbătă în extensiune de câte o coală, și costă pe an numai 2 fl.

»*O recomandăm cu toată căldura.*«

Comitetul de redacție:

Președinte: *Dr. Ioan Mihai*.

Membrii: *Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihaiu Danil David și Constantin Baicu*.

Proprietar - editor: *IOAN MIHAIU*

Redactor respons.: *IOAN MOȚA*

Se caută

Un bun ciobotar român

pentru o localitate cu cele mai bune referințe, în **România**.

A se adresa la „Regia Domeniului” în **Borca**, Județul Suceava, România.

Informații mai apropiate dă și Redacția acestei foi. (7) 2-3

(4) Convocare. 2-2

Onorații membri ai *Reuniunii române de înmormântare din Orăștie* se invită prin aceasta, în sensul §-lui 14 lit. f) din statute, la **a III-a adunare generală ordinară** a reuniunii, care se va ținea Duminică în *16/28 Ianuarie* la 11 ore a. m. în localul școlii gr.-or române din loc.

Orăștie, la 19 Ianuarie 1900 st. n.

Dr. I. Mihai m. p., **Simion Vlad** m. p.,
director. secretar.

Sz. 45-1900 végrh. (7) 1-1

Árverési hirdmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz 102. §-a értelmében ezenel közhirre teszi, hogy a dévai kir. törvényszék 1899 évi V. 556/6 számú végzése következtében Dr. Draia Eneas ügyvéd által képviselt «Ardeleana» pénztintézet javára Beda Gyorgye, Okos Mihály, Serban Petru ellen 70 irt s. jár. erejéig 1899 évi julius hó 5-én fogantatosított biztosítási végrehajtás utján foglalt és 585 frtra becsült szarvasmarhák, ló és szekérből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a dévai kir. járásbíróóság 1899. évi V. 656/6 számú végzése folytán eddig összesen 27 frt 56 kr. bíróság már megállapított költségek erejéig Szántóhalmán és Szentandrason alperesek lakásán leendő eszközlésére **1900. évi február hó 6. napjának délelőtti 10 órája** háfáridőül kituzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés a mellett, legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltaták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Déván, 1900 évi január hó 22. napján.

K. Csoma Imre,
kir. bírósági végrehajtó.

„GRĂNITERUL”,

institut de credit și de economii, ca societate pe acțiuni în H.-Dobra.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Grănitelul” ca societate pe acțiuni în virtutea §-ului 15 din statute se invită la

I-a adunare generală ordinară,

ce se va ținea în **H.-Dobra la 10 Februarie st. n. a. c., la orele 10 a. m.** în localul iustitutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raprtul anual al direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Aprobarea bilanțului și a compturilor încheiate cu finea anului.
4. Distribuirea profitului curat realizat cu finea anului.
5. Darea absolutorului membrilor în direcțiune și în comitetul de supraveghiere.
6. Alegerea unui membru în direcțiune devenit vacant prin abdicere.
7. Alegerea comitetului de supraveghiere conform §-lui 39 din statute.
8. Modificarea §§-lor 5 și 68 din statutele societății.
9. Eventuale propuneri în sensul §-lui 26 din statute.
10. Alegerea a doi acționari pentru verificarea protocolului adunării generale.

P. t. acționari, cari voiesc a participa la adunarea generală să binevoiască a-și depune acțiile la cassa societății conform §-lui 16 din statute.

Din ședința plenară a direcțiunii ținută la 14 Ianuarie 1900.

(9) 1-1

Direcțiunea.

Active.

Bilanțul pro 1899.

Pasive.

	cor.	fil.		cor.	fil.
Cassa în numărar	2.904	24	Capital social:		
Imp. pe camb. cu garanți	80.978	20	600 acțiuni à 100 cor.	60.000	—
» pe camb. cu acop. hipot.	990	—	Fondul de rezervă	837	—
» pe obligațiuni	86	06	Depuneri spre fructificare	21.765	98
Mobilier:	1007.50		Interese anticipate pro 1900	674	89
după amortisare de 10% 100.75	906	75	Profit net	3.713	19
Spese de fondare	1403.52				
după amortisare	280.70	1.122			
Diverse cont. debit	2	99			
	86.991	06		86.991	06

Debet

Ctul Profit și Perderi.

Credit

	cor.	fil.		cor.	fil.
Interese după depuneri	286	64	Interese:		
Salare	1.360	—	dela împrumuturi pe cambii cu		
Chirie, porto și spese	507	14	garanți	5447.44	
Contribuțiune:			» împrumuturi pe cambii cu		
de 10% după int. dela dep.			acop. hip.	72.11	
spre fruct.	28.68		» impr. pe obligațiuni 15.15	5.534	70
competință de timbru. 228 —	256	68	Provisiuni	970	40
Amortisare:					
din mobilier	100.75				
din spese de fond.	280.70	381			
Profit net	3.713	19			
	6.505	10		6.505	10

H.-Dobra, la 31 Decemvrie 1899.

Adam Leșnican m. p.,
director executiv.

Petru Vasilon m. p.,
comptabil.

Toma F. Haneșiu m. p.,
membru al direcțiunii.

Dr. Laurențiu Petric m. p.,
membru al direcțiunii.

Iosif Criste m. p.,
membru al direcțiunii.

Iosif Petroviciu m. p.,
membru al direcțiunii.

Ioan Petroviciu m. p.,
membru al direcțiunii.

Nicolau Herbai m. p.,
membru al direcțiunii.

Subsemnatul comitet am examinat contul present și l-am aflat în deplină regulă.

H.-Dobra, la 14 Ianuarie 1900.

Comitetul de supraveghiere

George Oprean m. p. **George Popovici** m. p. **Aron Muntean** m. p. **Nicolae Gostae** m. p.